

SABABOOTAA FI FURMAATA WALIIN ODUU WARRA FOOYYA™IINSA
BOODA DUUBATTI DEEBI™ANII-KUTAA-2

Description

Kutaa darbe keessatti barbaachisummaa kitaabichaati fi hiika intikaasaa ilaalle jirra. Intikaasa jechuun erga fooyyaâ€™anii fi Islaama qabatanii booda gara duubatti deebiâ€™uudha. Nama Islaama qabatee fi haala gaarin fooyyaâ€™e tokko ni argina. Garuu yeroo muraasan booda namuma kana Islaama kan gadi dhiise ykn laaffisee fi haala badaatti kan deebiâ€™u taâ€™ee argu dandeenyaa. Kuni sababa qaba. Kanaafu, erga Islaaman faayamne booda duubatti deebinee akka hin bushoofnef yoo sababoota duubattti nama deebisan beeknee irraa of qusanne maal isinitti fakkaataa?

Sababoota erga fooyya™anii booda duubatti akka deebi™an nama taasisan keessaa:

1-Duâ€™aayiitti xiyyeefannoo kennuu dhiisu

Jireenya Musliimaa keessatti duâ€™aayin buâ€™aa guddaa qaba. Meeshaa waraanaa diinni Musliima dhoowwachuu hin dandeenyedha. Yoo ulaagaalee fi naamusni guuttaman meeshaa waraanaa buâ€™aan isaa waadaa galameedha. Kanaafi, Umar ibn Al-Khaxxaab (radiyallahu anhu) akkana jedha: â€œani duâ€™aayin qeebalamu hin yaaddawu, garuu duâ€™aayi gochuu yaaddawa.â€

Yommuu diina ykn zaalima irraa dhimmi wayi isa muudate duâ€™aayin ibaadaa Muslimni itti dheessudha. Yookiin dhimma amanti irratti akka isa gargaaruf ykn obboleeyyan isaatiif rahmata godhuuf ykn sadarkaa isaa akka olkaasuuf duâ€™aayidhaan gara Rabbii dhiyaata. Waaâ€™ee duâ€™aayi ilaachise hubannoo wali galaatiin kuni iddooyi itti dubbatanii miti. Garuu asitti duâ€™aayitti fayyadamuu irraa gufuwwan dhoowwan kaasu barbaanna. Gufuwwan kanniin keessaa:

i-Duâ€™aayitti dantaa kennuu dhiisuu:

Tarii gufuun kuni gufuwwan gurguddaa keessaa tokko taâ€™uu dandaâ€™a. Warroonni erga fooyyaâ€™anii booda duubatti deebiâ€™an baayâ€™een gama kana ni dhiisan. Jirenya isaanii keessatti hin yaadatan. Nan yaadadha, abbaan kiyya-Rabbiin rahmata isaaf haa godhuuti-jecha kana baayâ€™isaat:

ÙŠÙŽØ§ ÙÙ•Ù,ÙŽÙ,,Ù•Ù‘ØÙŽ Ø§Ù,,Ù’Ù,Ù•Ù,,Ù•Ù^Ø•Ù•Ø«ÙŽØ•Ù•Ù‘Ø^Ù’ Ù,ÙŽÙ,,Ù•Ø•Ù•ÙØ¹ÙŽÙ,,ÙŽÙ‰ Ø•Ù•ÙŠÙ†Ù•ÙfÙŽ

“Yaa Kan qalpii gaggaragalchu hoo! Qalpii tiyya diinii Kee irratti gadi dhaabi.”

Namni tokko akka natti himetti, namoonni yeroo durii duâ€™aayitti xiyyeefannoo guddaa kennu turan. kunis Rabbiif galanni haa galu wanta kufuu irraa isaan fageesse keessaa tokkoodha.

ii-Guddinnaa fi buâ€™aa duâ€™aayi hubachuu dhiisu

iii-Sheyxaana miâ€™aa duâ€™aayitii fi maqoo muâ€™mina dhoowwatu tooâ€™achuu dadhabuu. Muslima sheyxaanaaf harka kan kennuu fi waamicha isaa â€œeduâ€™aayi dhiisiâ€™edhuuf kan awwaat taâ€™ee argita.

iv-Badii fi maâ€™asiyaa hojjachuu

*Sila dargaggeessi maâ€™asiyaa dhiisuu naaf wabii ni seenaa?
 Nagaha bahuu isaaf qabsiisaa
 Namoonni gariin Rabbiif ajajamanii ni boqatanii
 Hudhaa maâ€™asiyaa hin dhudhaanee*

Badiin qalbii irratti walitti tuulamu fi haguugun sababoota meeshaa waraanaa kana (duâ€™aayi) akka itti hin fayyadamne nama taasisan keessaa tokkoodha.

V-Namoonni baayâ€™een akka Islaama irratti dhaabbatan duâ€™aayi gochuu ilaachisee sirritti hubachuu dhiisu: Kunoo asitti nama dogongora keessatti kufe malee nama karaa qajeelaa qabateef duâ€™aayin barbaachisaa akka hin taanetti namoota amanantu jira. Rasuulaa (SAW) fi sahaabonni isaa sadarkaa guddaa qabaachu waliin Islaama irratti Rabbiin akka gadi isaan dhaabu kadhachaa (duâ€™aayi gochaa) turan.

Namni tokkoakkana jechuu dandaâ€™a: nuti yeroo hundaa duâ€™aayi ni goona. Garuu kanaaf buâ€™aa hin arginu. Kanaafu sababonni duâ€™aayiin akka qeebalamu taasisan maalidhaa?â€™Ani nan jedha: sababonni kanaa baayâ€™eedha. Isaan keessaa kan nu ilaallatu haa kaasnu:

-nyaataa fi dhugaati gaarii taasisuu (halaala nyaachu fi dhuguu)

â€“ Namoota haqa isaanii isaaniif kenu fi wanta isaan irraa fudhatame isaaniif deebisu.

-Firummaa sufuu fi haadha abbaaf tola oolu

-Waqtii duâ€™aayiin itti qeebalamu barbaaduu kan akka halkan gara dhumaa tokko sadaffaa, guyyaa Jumâ€™aa saâ€™aati dhumaa, salaata booda, sujuuda keessatti, yeroo roobni buâ€™uu, yeroo dhibee fi imalaa.

Dhumarratti, duâ€™aayin meeshaa waraanaa cimaa taâ€™e, hayyama Rabbiitiin buâ€™aan isaa waadaa galameedha. Nuti duâ€™aayi irraa hin duroomnu, inni ibaadadha:

وَقَالَ رَبُّكُمْ أَدْعُونِي أَسْتَحِبْ لِكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ
 عِبَادَتِي سَيَدُ خُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

â€œGooftan keessan ni jedhe, â€˜Na kadhaa isiniifan awwaadhaa. Dhugumatti, isaan Ana gabbaruu irraa boonan, salphattoota taâ€™anii Jahannam seenuf jiru.â€™â€™Suuratu Ghaafir 40:60

Du'aayitti xiyyefannoo kenu dhiisuun sababa guddaa
Islaama erga qabatanii booda duubatti akka deebi'an
nama taasisan keessaa tokkoodha.

**Saboota Du'aayi akka hin goone
nama taasisan keessaa:**

Du'aayitti dantaa kennuu dhiisuu

Guddinnaa fi bu'aa du'aayi hubachuu dhiisu

**Sheyxanaa du'aayi irraa nama dhoowwu
too'achu dadhabuu**

Badii fi ma'asiyaa hojjachuu

**Nama dogongora (cubbuu) keessatti kufee
malee namni karaa qajeelaa qabate du'aayi
gochuun isa hin barbaachisu jedhanii yaadu**

Date Created

December 11, 2020

Author

admin